

ranil. Vse hudodelnike, kateri so na več časa v zapor obsojeni, odpošiljajo v Sibirijo delat. Tako se prihrani veliko penaz, — Papež so se za kristijane od Mahdija v osrednji Afriki preganjane potegnili pri evropskih vladah in prosijo za pomoč. — Francozi so dne 10. dec. napali kitajsko mesto Sontai, Kitajci so se precej krepko branili pa kmalu bili premagani tako, da so potem v noči pobegnoli. Sontai je v oblasti francoskega generala Courbeta. Palo je 200 Francozov. Ali bo to Kitajce dovolj splašilo in v mir pripravilo, ali jih še le za vojsko unelo, to se mora kmalu pokazati. Bržčas se bodo spravili dali. Anamčani izvolili so novega kralja po imenu To-duk. Bo li s Francozi držal ali s Kitajci, o tem se sedaj ne da nič gotovega poročati. — Španci ostanejo Francozom prijazni, čeravno jih je nemški cesarjevič k Bismarku vabil.

Za poduk in kratek čas.

Slovenski kmet 1000 let pod nemškim gospodstvom.

VI. Prišlo je l. 1848 in pobrisalo mnogo zastarelega, zlasti pa zlomilo dokaj okov, v katerih je stotine let stari absolutizem uklenjene držal narode avstrijske. Zasvetila se je zarija nove politične svobode, ki je oznanovale boljše bodočnosti.

Če se je tudi l. 1848 godilo marsikaj, česar noben pametnjak ne hvali, pa vendar mora vsak pravični ocenitelj zgodovinskih prikaznij priznati, da se je veliko slabega za vselej odpravilo in k temu prištevamo tudi odpravo podložništva pri kmetih. Dne 7. septembra 1848 je cesar Ferdinand I. mili podpisal najvišji patent, v katerem je bilo podložništvo s tlako, raboto, desetino in davščinami vred za vselej odpravljeno, slovenski kmet za avstrijskega državljan, z volilno pravico previdenega, proglašen. Mahoma bila je 1000letna veriga strašnega podložništva prekrnjena, zadnje okove, ki so kmeta nemškej grajskej gospodi priklenjevale, za vselej zdrobljene. Po 1000letni temi zasije tudi slovenskemu kmetu ljubeznjivo solnce zlate svobode. Zemlja, katero je obdeloval, postala je njegova last, on sam z zarodom vred svoboden državljan.

Vendar cesar je tudi grajščakom, prejšnjim lastnikom zemlje, dal nekaj veljati in je v istem patentu od 7. septembra 1848 zaukazal, da se jim ima primerna odškodnina plačati. V to svrhu bila je na Dunaji osnovana posebna komisija, s podkomisijami po deželah. Te komisije so morale vrednost prejšnjih desetnin in davščin itd. uceniti, kmetom pa uplačevanje posebne rešitve naložiti. Glavne točke pa, katere se je morala držati, bile so: $\frac{1}{3}$ zgubijo

grajščaki, $\frac{1}{3}$ vzame država na-se, $\frac{1}{3}$ vplačajo kmetje sami. Za Štajersko je komisija delo dovršila še le v nekaterih letih tako, da je precej nereda zapustila. Kmetje so sicer svoj delež vplačali, a državin delež moral je naposled prevzeti deželni zbor štajerski. In tukaj še sedaj ni konec plačila. Vsako leto se vzame v to svrhu več kakor $\frac{1}{2}$ milijona goldinarjev in konec bo storjen l. 1896. Do tiste dobe bomo vplačanih imeli okoli 22 milijonov goldinarjev kot žrto za gruntno rešitev od strani dežele štajerske.

V diplomu od 20. oktobra 1860 se je cesar Franc Jožef odpovedal samovladarstvu in Avstriji dal deželnih in državnih zborov, v katerih bi tudi izvoljeni poslanci vsakega naroda, dežele in stanu imeli pravico govoriti in sklepati o novih postavah. L. 1868 dne 21. decembra pa je cesar podpisal osnovne državlanske pravice, zvršetek in krono vsem. V njih je slovenski kmet, Slovenec s slovensko govorico vred proglašen za enakopravnega državljan. Slovenec in njegov jezik je pridobil v Avstriji tiste pravice v uradih, šoli in javnem življenju, katere je uživiljal uže od nekdanj Nemec in nemški jezik. Toto pravico je svitli cesar Franc-Jožef dne 21. dec. 1868 podpisal in proglasiti dal. Zato pa naj ne preminejo slovenskemu kmetu iz spomina trije cesarji: Maksimilijan, Ferdinand in Franc-Jožef. Prvi je zatrl sužanstvo, drugi podložništvo s tlako in desetino, tretji pa povzdignil slovenskega kmeta do časti vsem drugim jednako-pravnega državljan. Večna hvala in slava jim!

Ti pa, slovenski kmet, bodi srečen na svojej lepej slovenskej zemlji. Glej, zopet je tvoja, zopet si sam gospod svoje osode. Drži se. Ne daj se spodrinoti po zvijačnih tujcih. Krepi se, rasti, prospevaj, poganjaj iz sebe podobno dišečej lipi novih vej! Daj nam zmiraj več narodnih omikancev: duhovnikov, učiteljev, profesorjev, uradnikov, prodiraj v trge, napolnjuj mesta! Tako postanemo Slovenci še le popolnem narod, ki je res gospod na lastnih tleh. V to pomozi Bog in sreča junaška!

Smešnica 52. Nek slovenski kmet pelja crknjenega konja na vozu. Sreča ga Nemec in vpraša: bohin (wohin?) Kmet odgovori: je že „hin“, saj ga k „šintaru“ peljam. Nemec debelo gleda in bara: bos (was?). Kmet: bos je bos, saj sem mu podkove popipal. Nemec, ker nič ne razume kmeta, pravi in reče: bist a Esel. Kmet odgovori: a nej se zjezil, od starosti je „hin gratal.“

Iz Slov. goric.

Razne stvari.

(Svitli cesar) so za šolsko poslopje na Šavnici darovali 200 fl.